

מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לחודש אפריל 2024

Midroog Financial Conditions Index (MFCI)

דוח מיוחד | אפריל 2024

מידרוג מפרסמת מעת לעת דוחות מיוחדים הנוגעים לענפים או מנפיקים מסוימים. הדוחות המיוחדים אינם מהווים דוחות דירוג ו/או שיטות הערכה מבחינת תכנם או כוונתם ואין בהם כדי לשנות את שיטות ההערכה המתוארות במסגרת הדוחות המתודולוגיים. ככלל, דוחות מיוחדים נועדו על מנת: (1) לפרסם את הערכות מידרוג ביחס לנושאים או להתפתחויות הנוגעות למנפיקים מסוימים, (2) לתאר מגמות מאקרו כלכליות או מגמות בענף ולציין את כיוון השפעתם על הדירוגים (למשל: שינוי בביקושים בענף מסוים, שינויים רגולטוריים לרבות שינויי חקיקה), (3) להסביר תהליכי דירוג מסוימים על מנת לעזור למשקיעים להבין כיצד נקבע הדירוג, לרבות כיצד נלקחות בחשבון בדירוג מגמות מסוימות.

אנשי קשר:

ד"ר אביגיל קוניקוב-ליבנה, קצינת אשראי ראשית
avigail.k@midroog.co.il

עידו סטודניה, עוזר מחקר
ido@midroog.co.il

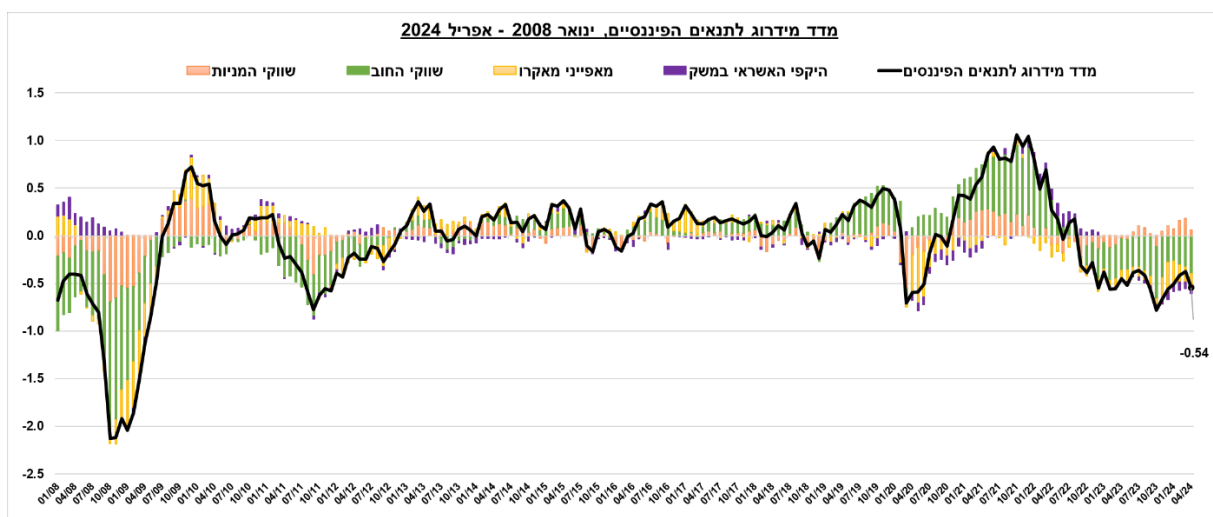
בחודש אפריל חלה הרעה במדד מידרוג לתנאים הפיננסיים, בהשוואה לחודש מרץ 2024, המדד לחודש אפריל עומד על כ-0.54 - בהשוואה ל-0.38 בחודש מרץ

תקציר

- ההרעה במדד התנאים הפיננסיים בחודש אפריל לעומת מרץ, נובעת בעיקר מהתרומה השלילית של שווקי החוב והתמתנות התרומה החיובית של שוק המניות למדד התנאים הפיננסיים. רכיב מאפייני המאקרו נותר שלילי בדומה לחודש מרץ, אך מתון יותר בתרומתו השלילית. כמו כן, התרומה השלילית של רכיב היקפי האשראי במשק נותרה דומה בהשוואה לחודש מרץ.
- **קטגוריית שווקי המניות** - קטגוריית שווקי המניות תרמה כ-0.06 נקודות למדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לעומת 0.18 בחודש מרץ, כאשר כלל האינדיקטורים חיוביים אך תרומתם החיובית התמתנה באופן ניכר. רכיב שווקי המניות מהווה תרומה חיובית מתונה למדד מידרוג לתנאים הפיננסיים.
- **קטגוריית שווקי החוב** - בשקלול האינדיקטורים הנכללים ברכיב החוב של מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים, רכיב החוב בחודש אפריל הינו שלילי, למעלה משנה וחצי ברציפות וגורע כ-0.4 נקודות ממדד מידרוג לתנאים פיננסיים, כתוצאה מרמות הריבית הגבוהות ביחס לממוצע, וזאת על אף התרומה החיובית של אינדיקטור מדד תל בונד 60 ואינדיקטור שווי השוק איגרות החוב.
- **מאפייני סביבת מאקרו** - בשקלול האינדיקטורים הנכללים במאפייני סביבת המאקרו, רכיב המאקרו במדד מידרוג לתנאים הפיננסיים הינו שלילי בחודש אפריל ועומד על כ-0.14. נציין כי מאפייני המאקרו הנכללים במדד משקפים את מצבה של הכלכלה הריאלית בישראל נכון לחודש מרץ.
- **היקפי האשראי במשק** - בשקלול האינדיקטורים הנכללים ברכיב היקפי האשראי של מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים, תרומתו של רכיב היקפי האשראי למדד הינה שלילית ועומדת על כ-0.07, כאשר:
 - תרומת אינדיקטור יתרות האשראי למשקי בית שלא לדויר למדד התנאים הפיננסיים בחודש אפריל הינה שלילית.
 - תרומת אינדיקטור יתרות האשראי למגזר העסקי למדד התנאים הפיננסיים בחודש אפריל הינה חיובית. יחד עם זאת, מנתוני יתרות האשראי למגזר העסקי עולה האטה במגמת הצמיחה של היקפי הלוואות בישראל.
 - תרומת אינדיקטור המשכנתאות למגורים למדד התנאים הפיננסיים בחודש מרץ הינה שלילית.
- **נתונים גלובליים** - מדדי התנאים הפיננסיים של Moody's בבריטניה ובארה"ב בחודש אפריל מעידים על תנאים טובים ביחס לממוצע ארוך הטווח ועומדים על כ-0.4. בשוק האירופאי מדד התנאים הפיננסיים משקף תנאים דומים לממוצע ההיסטורי (כ-0.1). בעוד מדד התנאים הפיננסיים בבריטניה נותר דומה לחודש מרץ ואף השתפר במידה מסוימת. מדד התנאים הפיננסיים בארה"ב ובאירופה נחלש בחודש אפריל לעומת חודש מרץ. מדד Moody's לתנאים הפיננסיים בשווקים המתפתחים בחודש אפריל, עמד על כ-0.4 ומשקף תנאים פחות טובים מהממוצע. לשם השוואה, מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בישראל בחודש אפריל 2024 עמד על כ-0.54 ומשקף הרעה ביחס למרץ, הרעה נרשמה גם בשווקי ארה"ב כאמור, אך מדד התנאים הפיננסיים בארה"ב משקף תנאים טובים מהממוצע.
- המדד הלאומי לתנאים הפיננסיים בארה"ב (National Financial Conditions Index-NFCI) ממשיך להראות תנאים פיננסיים משוחררים יותר גם בחודש אפריל 2024 בדומה למדדי NFCI שפורסמו החל מחודש מרץ 2023.

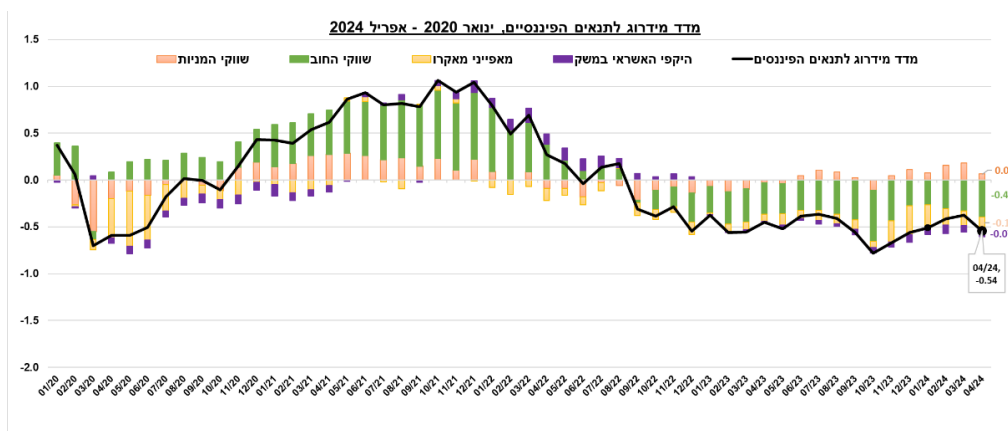
- מדד מידרוג למדידת תנאי השוק הפיננסי, בדומה למדדי תנאים פיננסיים המתפרסמים עבור כלכלות רבות בעולם, מורכב מ-16 אינדיקטורים חודשיים¹, המבטאים את הפעילות הפיננסית והכלכלית בישראל וכן כולל מספר אינדיקטורים רלוונטיים משוק ההון הגלובלי ומשוק הריביות.
- האינדיקטורים אשר מרכיבים את המדד נחלקים ל-4 קטגוריות: שווקי החוב, שווקי המניות, סביבת המאקרו והיקפי האשראי במשק. ארבע הקטגוריות אשר מרכיבות את המדד מהוות כ-49%, כ-20.5%, כ-21% וכ-9.5% בהתאמה. המדד מחושב באופן חודשי.
- מדד תנאים פיננסיים שלילי (חיובי) בחודש מסוים, משמעותו בדרך כלל כי התנאים הפיננסיים חלשים יותר (חזקים יותר) ביחס למוצע הרב שנתי.

תרשים 1 - התפתחות מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים, ינואר 2008 - אפריל 2024

¹ פירוט האינדיקטורים ומשקלם בנספח 1 למקבץ שאלות ותשובות בדבר מטרת המדד ומאפייניו ראו נספח 3.

תרשים 2 - התפתחות מדד מידרוג לתנאים הפיננסים, ינואר 2020 - אפריל 2024

מדד מידרוג לתנאים הפיננסים בישראל

מדד מידרוג לתנאי השוק הפיננסי נועד לשקף את התנאים הפיננסים בישראל, המגלמים שילוב של מספר אינדיקטורים משווקי ההון בארץ ובעולם וכן פרמטרים מאקרו כלכליים. אינדיקטורים אלו מסווגים ל-4 קטגוריות. מדד התנאים הפיננסים מחושב מדי חודש, כאשר כל אחד מרכיבי המדד מתוקן ביחס לממוצע וסטיית התקן הרב שנתיים. משקלות המדד לכל אינדיקטור מתבססות על שיטה סטטיסטית² אשר עושה שימוש באופן בו האינדיקטורים המתוקנים נעים ביחד בתקופת המדגם, ינואר 2008 - ספטמבר 2022, וקובעת משקל יחסי לכל אינדיקטור.

מדד תנאים פיננסים העומד על אפס בחודש מסוים, משקף כי התנאים הפיננסים השוררים כעת קרובים לממוצע הרב שנתי (כ-16 שנים, החל מ-2008). מדד תנאים פיננסים שלילי בחודש מסוים, משמעותו בדרך כלל תנאים פיננסים חלשים יותר מהרגיל בעוד שמדד תנאים פיננסים חיובי קשור לתנאים פיננסים חזקים יותר מאשר הממוצע הרב שנתי. בתרשים 1 מוצגת התפתחות מדד התנאים הפיננסים של מידרוג מינואר 2008 ועד אפריל 2024 ובתרשים 2 מוצגת התפתחות המדד, בהסתכלות ממוקדת לתקופה שבין תחילת שנת 2020 ועד לסוף אפריל 2024.

מדד מידרוג לתנאים הפיננסים לחודש אפריל 2024

מדד מידרוג לתנאים הפיננסים לחודש אפריל 2024 עומד על כ-0.54-, נמוך ביחס לממוצע ארוך הטווח, כאשר תרומתם של כלל הרכיבים מלבד רכיב שוק המניות הינה שלילית.

ב-7 באוקטובר 2023 פרצה מלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה"). המלחמה מאופיינת ברמה גבוהה של אי וודאות בשל כך שהיקפה והשלכותיה (כגון תקציב המלחמה, היקף גיוס המילואים וכן מספר התושבים שפוננו מבתיים) חורגים מהאירועים הביטחוניים שידעה המדינה לאורך השנים. המדד המשולב לחודש מרץ ירד בשיעור של 0.05 אחוז והוא מבטא התמתנות מחודשת לאחר שביטא התאוששות של המשק בחודשים קודמים. זאת בעיקר בעקבות ירידות של הייצור התעשייתי והפדיון בשירותים ובמסחר הקמעונאי בפברואר.

המדד המשולב הושפע לטובה מעלית יבוא מוצרי צריכה, יבוא התשומות לייצור, יצוא הסחורות, שיעור המשרות הפנויות, הרכישות בכרטיסי אשראי (מרץ) ויצוא השירותים (ינואר). לעומת אלה, מדד הייצור התעשייתי, מדד הפדיון בשירותים, מדד הפדיון במסחר הקמעונאי (פברואר) והתחלות הבנייה (רביע רביעי) ירדו והשפיעו שלילית על המדד.

² מידרוג עושה שימוש בשיטת ה-PCA (Principal Components Approach) לאומדן משקלות רכיבי המדד. תרומתו של כל אינדיקטור לרכיב הראשון הינו אומדן המשקל של אינדיקטור זה.

בטבלה 2 ניתן לראות כי בחודש אפריל 2024, כלל האינדיקטורים של שווקי החוב מלבד אינדיקטור שווי שוק האג"ח בבורסה בת"א ומדד תל בונד 60 תרמו תרומה שלילית למדד התנאים הפיננסיים. אינדיקטור שוק המניות תרם תרומה חיובית למדד מידרוג לתנאים הפיננסיים. אינדיקטור סביבת המאקרו המשיך להשפיע באופן שלילי על מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים, אך תרומה שלילית זאת התמתנה בהשוואה למרץ. נתוני סביבת המאקרו מבוססים על נתוני חודש מרץ שהתפרסמו בתחילת מאי, ומשקפים את המשך השלכות המלחמה על הסביבה המאקרו כלכלית.

אינדיקטור היקפי האשראי במשק תרם תרומה שלילית למדד התנאים הפיננסיים. באינדיקטור ההלוואות למשקי בית, שלא לדיור חלה האטה והוא נמוך ביחס לממוצע שיעורי הצמיחה בתקופה שבין 2008 - אפריל 2024. באינדיקטור ההלוואות החדשות שהועמדו על ידי הבנקים לרכישת דירות חלה ירידה והוא נמוך ביחס לממוצע שיעור הצמיחה בתקופה שבין 2008 - אפריל 2024. אינדיקטור האשראי למגזר העסקי גבוה ביחס לממוצע שיעור הצמיחה בתקופה שבין 2008 - אפריל 2024, אף שחלה האטה מסוימת בקצב הגידול באשראי.

בטבלה 1 להלן מוצגים האינדיקטורים הנוכחיים והקודמים למדד מידרוג לתנאים הפיננסיים במבט השוואתי:

טבלה 1 - האינדיקטורים בבסיס רכיבי המודל לחודש אפריל 2024 לעומת חודש מרץ 2024

יחס/הפרש	הנתון שמשמש	הנתון שמשמש	
בהשוואה לחודש הקודם	למדד מרץ 2024	למדד אפריל 2024	
-3.6%	2,044	1,971	מדד תל אביב 125*
-4.2%	5,254	5,036	מדד S&P500*
20.3%	13.0	15.7	מדד ה"פחד" VIX S&P500*
0.34	4.21	4.54	תשואת אג"ח ממשלתי 10 שנים ארה"ב, ממוצעים חודשיים (נק' בסיס)**
-0.1%	373.6	373.1	מדד תל בונד 60*
-0.8%	215.76	213.95	הלוואות למשקי בית, שלא לדיור (מיליארדי ש"ח)***
-5.1%	6.23	5.91	הלוואות החדשות שהועמדו על ידי הבנקים לרכישת דירות למגורים (מיליארדי ש"ח)***
0.4%	957	961	אשראי למגזר העסקי (מיליארדי ש"ח)***
-0.4%	98.76	98.37	המדד המשולב****
3.9%	49.1	51	מדד מנהלי הרכש*****
0.32	4.38	4.70	התשואה הנומילית הנגזרת מאמידת עקום אפס 10 שנים (נק' בסיס)**
-0.09	1.18	1.09	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס לשנה (נק' בסיס)**
0.15	1.47	1.62	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 5 שנים (נק' בסיס)**
0.25	1.656	1.901	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 10 שנים (נק' בסיס)**
-3.7%	1,038	999	שווי שוק המניות בבורסה בת"א (מיליארדי ש"ח)*
0.0%	487	487	שווי שוק אג"ח בבורסה בת"א (מיליארדי ש"ח)*

* נתוני השוק (מדדים ושווי שוק) הינם נתון הסגירה בסוף חודש אפריל 2024.
 ** בעמודת ההשוואה מוצגים הפרשים, נתונים ממוצעים לחודש אפריל 2024.
 *** היקפי האשראי למגזר העסקי ולמשקי הבית, שלא לדיור, הינם בגין חודש פברואר 2024. ההלוואות החדשות לרכישת דירות למגורים הינן בגין חודש אפריל 2024.
 **** המדד המשולב הינו בגין חודש מרץ 2024.
 ***** מדד מנהלי הרכש הינו בגין חודש מרץ 2024.

טבלה 2 - רכיבי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לחודש אפריל 2024 לעומת חודש מרץ 2024 וסטטיסטיקה תיאורית בתקופת המדד

2024 - 2008

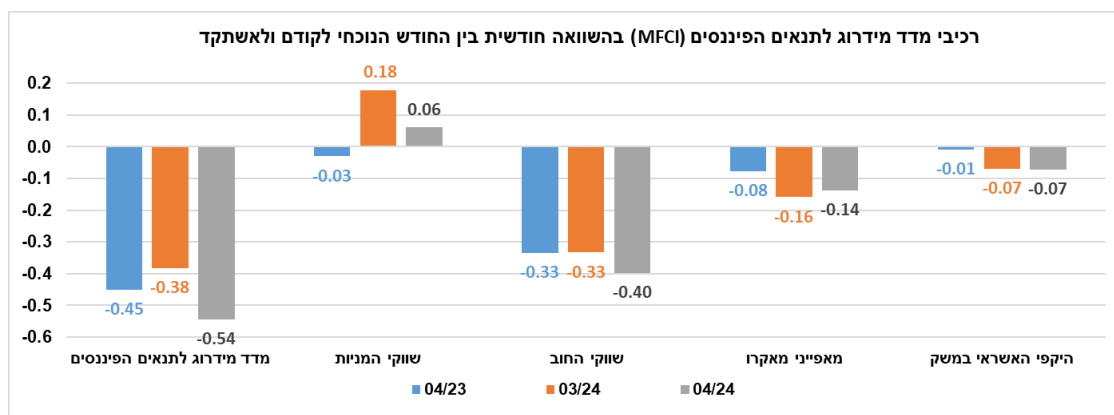
מקסימום	מינימום	חציון	ס. תקן	רכיב המדד	רכיב המדד	ממוצע	כיוון התרומה למדד בחודש מרץ**	רכיב מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים
				לחודש מרץ 2024	לחודש אפריל 2024	-2008 אפריל 2024		
4.9	0.53	2.5	0.91	4.21	4.54	2.52	-	תשואת אג"ח ממשלתית 10 שנים ארה"ב, ממוצעים חודשיים
6.6	0.67	3.0	1.6	4.38	4.70	3.3	-	התשואה הנומינלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 10 שנים, ממוצעים חודשיים
3.5	-2.7	0.4	1	1.18	1.09	-0.23	-	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס לשנה, ממוצעים חודשיים
3.8	-2.01	-0.12	1.10	1.47	1.62	0.38	-	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 5 שנים, ממוצעים חודשיים
4.2	-1.25	-0.8	1.21	1.656	1.901	1.11	-	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 10 שנים, ממוצעים חודשיים
18.3%	-38.8%	2.7%	8.0%	6.0%	5.1%	1.7%	+	שווי שוק אג"ח בבורסה בת"א, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
16.3%	-16.8%	1.89%	4.1%	3.6%	3.0%	1.9%	+	מדד תל בנד 60, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים**
35.3%	-38.7%	2.5%	11.2%	12.4%	6.8%	2.2%	+	מדד ת"א 125, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
21.4%	-37.1%	6.4%	10.1%	17.4%	10.0%	4.2%	+	מדד S&P500, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
205.2%	-39.3%	9.4%	35.6%	-14.4%	-14.4%	-1.0%	+	מדד VIX S&P500, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
28.7%	-38.4%	0.2%	11.4%	10.9%	5.4%	0.7%	+	שווי שוק המניות בבורסה בת"א, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
4.1%	-2.2%	2%	1%	0.2%	0.1%	1.7%	-	המדד המשולב, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
62.7%	-39.3%	-0.37%	13.8%	-0.4%	4.0%	-0.1%	+	מדד מנהלי הרכש, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
25.2%	-5.2%	6%	4.7%	-3.3%	-2.7%	5.7%	-	הלוואות למשק בית, שלא לדויר, שיעור שווי שנתי %
70.8%	-46%	3%	20.8%	6.6%	0.4%	4.1%	-	ההלוואות החדשות שהועמדו על ידי הבנקים לרכישת דירות למגורים, שווי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %
18.1%	-5.2%	3.9%	4.9%	7.6%	7.7%	4.3%	+	אשראי למגזר העסקי, שיעור שווי שנתי %

* מדד תל בנד 60 החל להתפרסם בחודש ינואר 2008. בהתאם, התונים במודל עד ינואר 2009 מבוססים על שיעור שווי ביחס לנתוני המדד המיניים עד מועד החישוב, ולא לממוצע 12 חודשים אחרונים
** כיוון התרומה למדד בחודש נתון נבחן אל מול הממוצע ארוך הטווח של המשתנה

התפתחות רכיבי המדד בהשוואה לחודש האחרון ולשנה האחרונה

בתרשים 3 להלן מוצגים רכיבי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בהשוואה חודשית במונחי נקודות מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים.

תרשים 3 - השוואה בין רכיבי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים, בחודשים אפריל 2024, מרץ 2024 ואפריל 2023

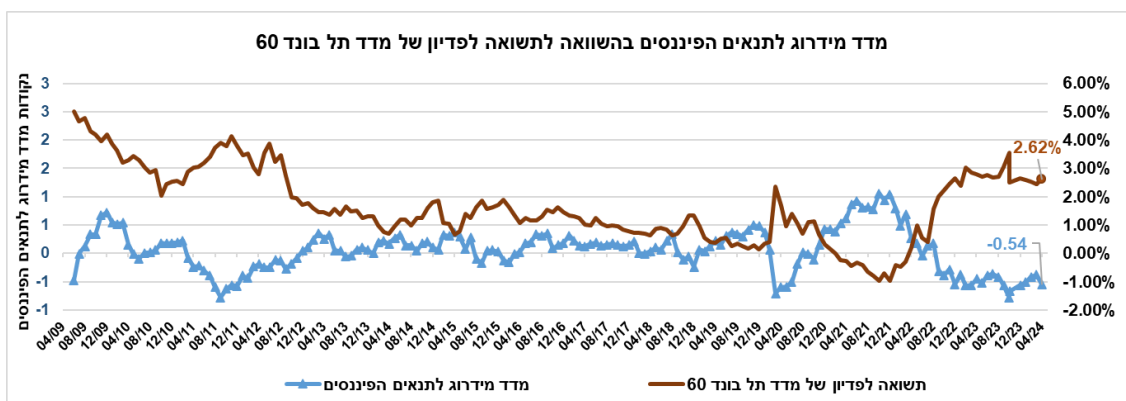
מתרשים 3 עולה כי מדד התנאים הפיננסיים מצביע על תנאים פיננסיים הדוקים בהשוואה למרץ 2024 וכן בהשוואה לאפריל 2023, וזאת בעיקר על רקע התרומה השלילית של רכיב שווקי החוב והתמתנות התרומה החיובית של שווקי המניות למדד התנאים הפיננסיים.

התרומה השלילית של רכיב מאפייני המאקרו התמתנה בהשוואה לחודש מרץ 2024. רכיב היקפי האשראי במשק ממשיך לתרום תרומה שלילית למדד התנאים הפיננסיים בדומה לחודש מרץ.

השוואה למדד תל בונד ומדדי תנאים פיננסיים גלובליים³

בתרשים 4 להלן מוצגת השוואה בין מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לבין התשואה לפדיון של מדד תל בונד 60 החל מיוני 2009 ועד אפריל 2024:

תרשים 4 - השוואה בין מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לתשואה לפדיון של מדד תל בונד 60

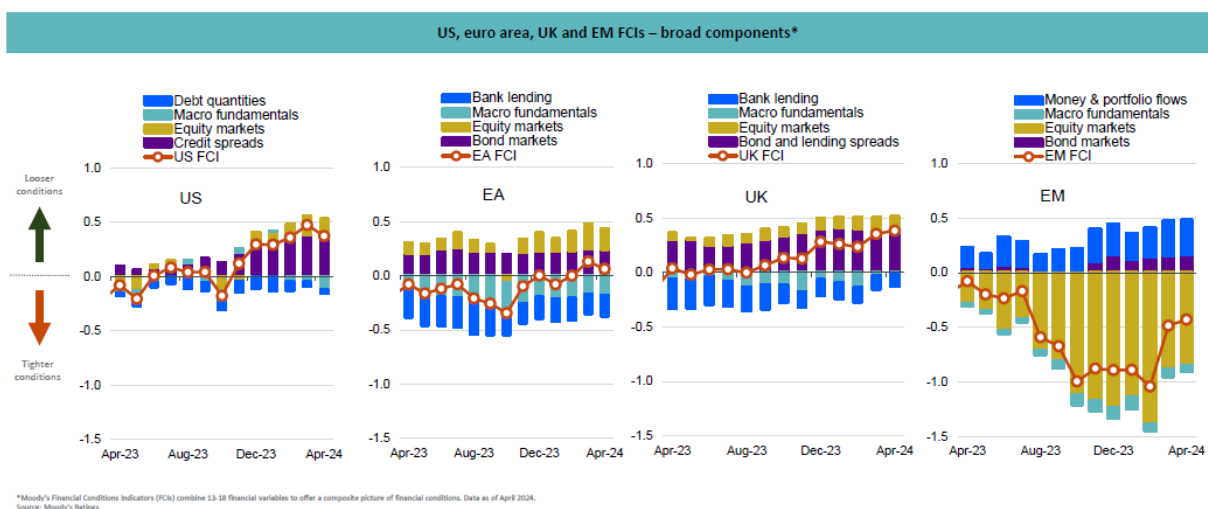
*השוואה מוצגת מיוני 2009 בעקבות מגבלת נתונים זמינים.
 מקור הנתונים: תשואה לפדיון של מדד תל בונד 60, מגמה 2020.

מתרשים 4 עולה כי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים ותשואת מדד תל בונד 60 לסוף כל חודש בין יוני 2009 לבין אפריל 2024, הפוכים בכיווני המגמות שלהם לאורך התקופה המוצגת. כך, כאשר מגמת מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים היא שיפור בתנאים הפיננסיים לעומת הממוצע ארוך הטווח, תשואת מדד תל בונד 60 יורדת, ולהיפך. התשואה לפדיון של מדד תל בונד 60 לסוף אפריל 2024 נותרה דומה בהשוואה לסוף מרץ עם עליה קלה ועמדה על כ-2.62% לסוף אפריל, וזאת בהשוואה לתשואה לפדיון של מדד תל בונד 60 לסוף אוקטובר שנסקה לכ-3.5%. מטרת ההשוואה הינה לבחון כי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים משקף, בין היתר, את יכולות גיוס החוב הסחיר של תאגידים הנכללים במדד תל בונד 60, כפי שבאה לידי ביטוי בתשואה לפדיון של מדד תל בונד 60 וכן להדגים באופן ויזואלי את המגמות בשני המדדים לאורך זמן, לרבות נקודות קיצון בשני המדדים. בהקשר זה יש לציין כי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים כולל בתוכו את מדד תל בונד 60 ואת שווי שוק החוב בישראל ולכן ניתן לצפות למתאם בין מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לתשואת מדד תל בונד 60.

בתרשים 5 להלן מוצגים מדדי התנאים הפיננסיים המפורסמים על ידי Moody's, בהתאם למספר כלכלות נבחרות:

³ השוואות נוספות למדדי כלכלה ריאליים כגון המדד המשולב למצב המשק בנספח 2.

תרשים 5 - מדדי התנאים הפיננסיים (FCI) של Moody's לכלכלות נבחרות

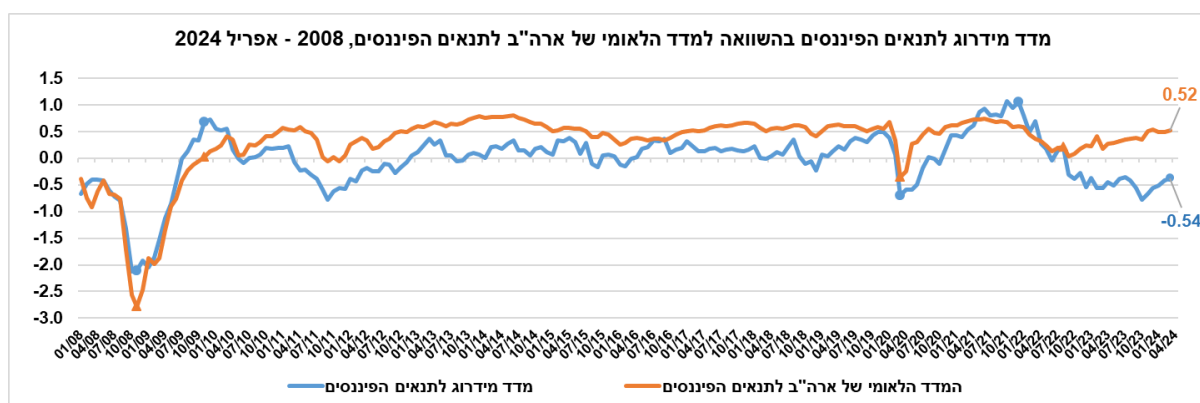
מקור: Moody's Investors Service

מהתרשים עולה כי מדד התנאים הפיננסיים של Moody's בשווקים המתפתחים מצביע על תנאים הדוקים בהשוואה לאינדיקטורים ההיסטוריים (כ-0.5-), בעוד שהמדד בשווקי ארה"ב ובריטניה מצביע על תנאים פיננסיים טובים מהממוצע ההיסטורי (כ-0.4). כאשר הרכיבים המשפיעים ביותר לחיוב על מדד התנאים הפיננסיים בארה"ב ובריטניה הינם שווקי החוב. בשוק האירופאי מדד התנאים הפיננסיים משקף תנאים דומים לממוצע ההיסטורי. בעוד מדד התנאים הפיננסיים בבריטניה נותר דומה לחודש מרץ ואף השתפר במידה מסוימת. מדד התנאים הפיננסיים בארה"ב ובאירופה נחלש בחודש אפריל לעומת חודש מרץ.

לשם השוואה, מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בישראל בחודש אפריל 2024 עומד על -0.54. מדד התנאים הפיננסיים של מידרוג מצביע על תנאים פיננסיים הדוקים יותר בהשוואה לארה"ב, בריטניה ואירופה. כמו כן, בעוד הרכיב השלילי ביותר במדד מידרוג לתנאים הפיננסיים הינו רכיב החוב, בשאר המדדים רכיב החוב תנודתי ותורם באופן חיובי בחלק מהכללות.

בתרשים 6 להלן מוצג מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בהשוואה למדד הלאומי של ארה"ב לתנאים הפיננסיים:

תרשים 6 - השוואה בין מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים למדד הלאומי של ארה"ב⁴ לתנאים הפיננסיים

⁴ המדד הלאומי של ארה"ב (NFCI – National Financial Conditions Index) מפורסם בתדירות שבועית ונתוניו מתעדכנים לאחר עקב זמינות ותדירות פרסום שונים. הצגת המדד הלאומי של ארה"ב מוצג בהיפוך למקור לצורכי השוואה לפי הגדרת מדד התנאים של מידרוג לתנאים הפיננסיים, המשקף תנאים הדוקים יותר בערכים שליליים.

מקור הנתונים: המדד הלאומי של ארה"ב לתנאים הפיננסיים, Federal Reserve Bank of Chicago

מתרשים 6 עולה כי בחודש אפריל 2024 חלה עליה קלה במדד הלאומי של ארה"ב לתנאים הפיננסיים, כאשר עד אפריל 2022 שני המדדים דומים בכיוונם.

תאריך הדו"ח : 21.05.2024

דוחות קשורים

[מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים - MFCI \(Midroog Financial Conditions Index\)](#)
[השלכות מלחמת "חרבות ברזל" על כושר החזר האשראי של מנפיקים המדורגים על ידי מידרוג](#)

נספח 1 - רכיבי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים ומשקולות

האינדיקטורים אשר מרכיבים את המדד נחלקים ל-4 קבוצות: שווקי החוב, שווקי המניות, סביבת המאקרו והיקפי האשראי במשק, כאשר בכל קבוצה בין 2 ל-7 רכיבים.

שווקי החוב והריביות

מדדים אלו משקפים את עלויות החוב ויכולים להעיד על עלייה בסיכון האשראי, וכן בסיכוני השוק והנזילות. רכיבי קטגוריה זו כוללים את התשואות על איגרות חוב ממשלתיות בישראל, צמודות ושקליות לטווחי פדיון שונים, תשואת אג"ח ממשלתית ל-10 שנים בארה"ב, מדד האג"ח הקונצרני תל בונד 60 ושווי השוק של אג"ח קונצרניות בבורסה בת"א.

שווקי המניות

שווי השוק של שווקי המניות והתנודתיות משקפים את תחזית השוק ביחס לצמיחה כלכלית וכן תיאבון לסיכון. רכיבי קטגוריה זו כוללים את מדד המניות ת"א-125, מדד המניות S&P500, מדד התנודתיות VIXS&P500 ושווי שוק המניות בבורסה בת"א.

סביבת המאקרו

ציפיות הצרכנים והעסקים הינם אינדיקטורים לגידול בפעילות הכלכלית והפיננסית. רכיבי קטגוריה זו כוללים את מדד מנהלי הרכש והמדד המשולב למצב המשק. מדדים כגון: אמון הצרכנים וסקר הערכת המגמות בעסקים עשויים להיות אינדיקטורים רלוונטיים לבחינת ציפיות אלו אך החלו להתפרסם בתצורה הנוכחית, החל מ-2012 ומ-2015, בהתאמה ובהתאם אינם נכללים בשלב זה ברכיבי קטגוריה זו.

היקפי האשראי במשק

הנגישות לאשראי למשקי בית ולעסקים, משתקפת, בין היתר, בנתוני יתרות ההלוואות והעמדת הלוואות חדשות. רכיבי קטגוריה זו כוללים את יתרות האשראי מהמלווים במשק, בחלוקה הבאה: אשראי למגזר העסקי הלא-פיננסי לעסקים, אשראי צרכני והלוואות חדשות שהועמדו על ידי הבנקים לרכישת דירות למגורים, כאשר האשראי למגזר העסקי, כולל גם הלוואות וגם אג"ח סחיר ולא סחיר. יתרות האשראי כוללות אשראי מבנקים, מגופים מוסדיים ומחברות כרטיסי אשראי. יש לציין כי היקפי האשראי למגזר העסקי והלוואות למשקי הבית שאינן לדיור משקפים את סך יתרות ההלוואות במשק בגין החודשים הקודמים (בין חודשיים לשלושה, הקודמים לפרסום). בשוק ההלוואות לדיירות מגורים, קיימים נתונים ברזולוציה המתייחסת להלוואות חדשות שהועמדו על ידי הבנקים לרכישת דירות מגורים, המתפרסמים בגין החודש החולף ומהווים אינדיקציה מהירה יותר להתפתחות סגמנט זה בהשוואה ליתרות האשראי לדיור. בהתאם, מידרוג עושה שימוש בנתון ההלוואות החדשות שהועמדו על ידי הבנקים לרכישת דירות מגורים, חלף נתון יתרות ההלוואות לרכישת דירות מגורים. בטבלה להלן מפורטות הקטגוריות המרכיבות את מדד התנאים הפיננסיים של מידרוג, רכיבי כל קטגוריה ומשקלו של כל רכיב:

רכיבי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים ומשקולות

משקל	רכיבי המדד	קטגוריה
4.5%	תשואת אג"ח ממשלתית 10 שנים ארה"ב, ממוצעים חודשיים	שווקי החוב
7.0%	התשואה הנמינלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 10 שנים, ממוצעים חודשיים	
8.0%	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס לשנה, ממוצעים חודשיים	
9.0%	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 5 שנים, ממוצעים חודשיים	
9.5%	התשואה הריאלית הנגזרת מאמידת עקום אפס 10 שנים, ממוצעים חודשיים	
4.5%	שווי שוק אג"ח בבורסה בת"א, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	
6.5%	מדד תל בונד 60, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	שווקי המניות
5.0%	מדד ת"א 125, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	
5.0%	מדד S&P500, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	
5.5%	מדד VIX S&P500, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	
5.0%	שווי שוק המניות בבורסה בת"א, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	מאפייני מאקרו
11.0%	המדד המשולב, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	
10.0%	מדד מנהלי הרכש, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	
4.5%	הלוואות למשקי בית, שלא לדיר, שיעור שינוי שנתי %	
3.0%	הלוואות החדשות שהועמדו על ידי הבנקים לרכישת דירות למגורים, שינוי ביחס לממוצע 12 חודשים אחרונים %	היקפי האשראי במשק - בנקים, מוסדיים וחברות כרטיסי אשראי
2.0%	אשראי למגזר העסקי, שיעור שינוי שנתי %	

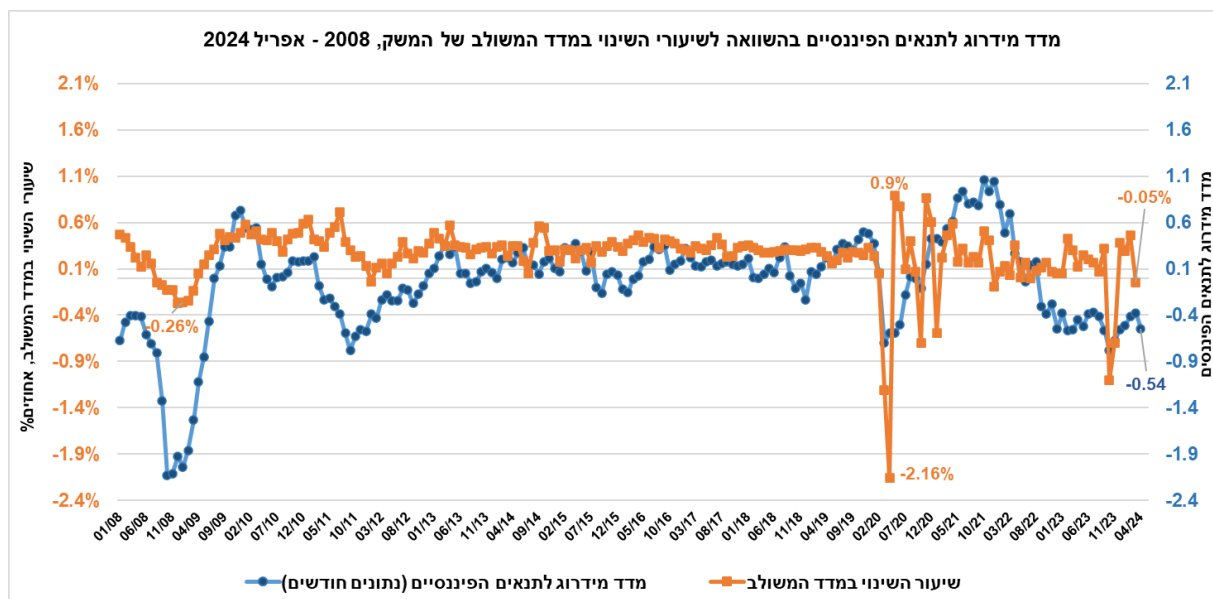
ארבע הקטגוריות אשר מרכיבות את המדד, שווקי החוב, שווקי המניות, מאפייני המאקרו והיקפי האשראי במשק מהוות כ- 49%, כ-20.5%, כ-21% וכ-9.5%, בהתאמה.

נספח 2 - השוואה בין מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לבין מדדי כלכלה ריאלית

השוואה לשיעור השינוי במדד המשולב למצב המשק

בתרשים להלן מוצג מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בהשוואה למדד המשולב במשק. על אף שמטרת המדד אינה לשקף את מצב הכלכלה הריאלית בלבד, אלא לשקף בעיקר את התנאים הפיננסיים, ההשוואה משמשת להדגמה ויזואלית נוספת כי מדד מידרוג לתנאים פיננסיים משקף בצורה הולמת את האירועים הכלכליים המרכזיים במשק.

השוואה בין מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לבין שיעור השינוי החודשי במדד המשולב של המשק

מקור הנתונים: המדד המשולב למצב המשק, בנק ישראל

מהתרשים עולה כי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בהשוואה למדד המשולב של בנק ישראל למצב המשק, המתפרסם אף הוא ברמה חודשית ומשקף את כיוון ההתפתחות של הכלכלה הריאלית, משקף מגמות דומות. יחד עם זאת, כאמור לעיל מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים משקף גם את מצב שווקי ההון והיקפי האשראי במערכת הבנקאית וזאת בנוסף למדד המשולב, אשר אף הוא נכלל כרכיב במדד מידרוג לתנאים הפיננסיים. בהתאם, מדד התנאים הפיננסיים משקף נתונים מהירים יותר המגיעים משוק ההון וכן מגמות שלעיתים שונות בטווח הקצר מהמגמות בכלכלה הריאלית.

כך למשל: הרעה בתנאים הפיננסיים בשנת 2008 השתקפה במדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בעוד שהמדד המשולב למצב המשק שיקף האטה ריאלית מתונה יותר בישראל. לחילופין, הרעה בכלכלה הריאלית בתחילת מגפת הקורונה השתקפה בעצימות גבוהה יותר במדד המשולב למצב המשק בעוד מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים שיקף הרעה מתונה מעט יותר.

נספח 3 - מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים - שאלות ותשובות

שאלה: מהי מטרת המדד?

תשובה: מטרת דוח זה הינה הצגת מדד חדש שפותח במידרוג, בדומה למדדי תנאים פיננסיים המתפרסמים עבור כלכלות רבות בעולם, המשקף את התנאים הפיננסיים, כפי שבאים לידי ביטוי באינדיקטורים מהירים יחסית של הפעילות הפיננסית והכלכלית בישראל. מדד מידרוג הוא המדד המקומי היחיד שכולל בתוכו מספר רב של אינדיקטורים הכוללים רכיבים משוקי המניות והחוב, מאפייני סביבת מאקרו והיקפי האשראי במשק.

שאלה: מהם רכיבי המדד?

תשובה: מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בנוי מ-16 אינדיקטורים שונים המרכיבים את ארבעת רכיבי מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים. הרכיבים הינם רכיב שווקי החוב, רכיב שווקי המניות, רכיב מאפייני סביבת המאקרו ורכיב היקפי האשראי במשק.

שאלה: כיצד משוקללים רכיבי המדד?

תשובה: האינדיקטורים הנכללים במדד מתוקננים ומשוקללים בהתאם למשקלם במדד התנאים הפיננסיים. כך, מדד התנאים הפיננסיים הינו מדד סינטטי המורכב משקלול אינדיקטורים אלו. כאשר עוצמת התנדודות במדד לחיוב או לשלילה אינה נעה במנעד מוגבל, אלא נגזרת מתנדודות האינדיקטורים המרכיבים את המדד.

שאלה: מה משמעות הערכים של המדד?

תשובה: ערכים חיוביים של מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים משקפים תנאים פיננסיים חזקים יותר ביחס לממוצע ארוך הטווח (כ-15 שנים, החל מ-2008). ערכים שליליים של מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים משקפים תנאים פיננסיים חלשים יותר ביחס לממוצע ארוך הטווח. על פי הגדרתנו, ככל שנקודות המדד גבוהות או נמוכות יותר, כך העוצמה של הכיוון חזקה יותר.

שאלה: האם קיימים מדדים דומים למדד מידרוג לתנאים הפיננסיים בארץ ובעולם?

תשובה: בארץ קיימים מספר מדדים שיכולים להצביע על מצבו של המשק הישראלי, אך מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים הינו המדד היחיד שכולל בתוכו מספר רב של אינדיקטורים הכוללים רכיבים משוקי המניות והחוב, מאפייני מאקרו והיקפי אשראי. קיימים מספר מדדים גלובליים כגון: מדדי התנאים הפיננסיים של Moody's לפי אזורים גאוגרפיים. בנוסף, המדד הלאומי של ארה"ב לתנאים הפיננסיים, NFCI⁵ שמפורסם על ידי הפדרל ריזרב בנק של שיקגו.

שאלה: מה ההבדל בין מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים לבין המדד המשולב של בנק ישראל?

תשובה: המדד המשולב של בנק ישראל אף הוא מדד סינתטי המתפרסם מדי חודש ומטרתו לאבחן את כיוון התפתחותה של הפעילות הריאלית בזמן אמת והוא מחושב על בסיס 10⁶ אינדיקטורים שונים. בשונה מהמדד המשולב של בנק ישראל, מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים מתבסס על 16 אינדיקטורים שונים שמחולקים ל-4 קבוצות של רכיבים שונים. רכיבי שווקי המניות, שווקי החוב והיקפי האשראי במשק משקפים את הפעילות הפיננסית ורכיב מאקרו המשקף את הפעילות הריאלית. לאור

⁵ National Financial Conditions Index

⁶ מדד הייצור התעשייתי, מדדי הפדיון בשירותים ובמסחר, היבוא של מוצרי צריכה, היבוא של תשומות לייצור, יצוא הסחורות, יצוא השירותים, מספר משרות השכיר במגזר הפרטי, שיעור המשרות הפנויות ומספר התחלות הבנייה.

קשרי הגומלין החזקים בין הפעילות הפיננסית לריאלית, מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים יוצר סט אינדיקטורים רחב יותר, כאשר אינדיקטורים אלו מהירים יחסית בהיותם מבוססים על נתוני שוק (כגון: נתוני שווקי המניות, נתוני שווקי החוב). יצוין כי רכיב סביבת המאקרו במדד מידרוג לתנאים הפיננסיים כולל בתוכו גם את המדד המשולב של בנק ישראל למצב המשק.

שאלה: האם המדד יכול לחזות פני עתיד?

תשובה: מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים אינו נועד לנבא פני עתיד. היתרון העיקרי של מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים הינו היות מדד זה מורכב מאינדיקטורים שונים, ריאליים ונתוני שוק, המתעדכנים בתדירות גבוהה. בהתאם, מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים יכול במקרים שונים להקדים מדדים אחרים ולהצביע על מצב התנאים הפיננסיים של המשק הישראלי.

שאלה: האם מנעד המדד והרכיבים מתעדכנים מדי חודש ובאיזו תדירות יפורסם המדד?

תשובה: אכן, מנעד המדד והרכיבים מתעדכנים מדי חודש. המדד יתפרסם מדי חודש בסמוך לאחר המחצית הראשונה של החודש (בתקופות חגים ומועדים שונים יתכנו עיכובים).

שאלה: מתי החל הפרסום של מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים?

תשובה: מדד מידרוג לתנאים הפיננסיים החל להתפרסם באוקטובר 2022.

© כל הזכויות שמורות לחב' מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג").

דירוגים שהונפקו על ידי מידרוג משקפים חוות דעת סובייקטיביות של מידרוג ביחס לסיכון האשראי היחסי העתידי של גופים, התחייבויות, חובות ו/או מכשירים פיננסיים דמויי חוב, נכון למועד פרסומם או אספקתם, וכל עוד מידרוג לא שינתה את הדירוג או הפסיקה אותו, וכל החומרים, המוצגים, השירותים והמידע שמידרוג מפרסמת או מספקת (להלן: "חומרי מידרוג"), עשויים לכלול חוות דעת סובייקטיביות כאמור לעיל.

מידרוג מגדירה סיכון אשראי כסיכון שהגוף המדורג עלול שלא לעמוד בהתחייבויותיו הפיננסיות החוזיות במועד, וכן ההפסד הכספי המשוער במקרה של כשל פירעון או במקרה של הפיכת החוב לפגום.

דירוגי מידרוג אינם מתייחסים לכל סיכון אחר, כגון סיכונים נזילות, שווי שוק, שינויים בשערי ריבית, תנודתיות מחירים או כל גורם אחר העשוי להשפיע על שוק ההון, למעט סיכונים אשראי.

אין לראות בדירוגים של מידרוג, בהערכות שאינן בדבר סיכונים אשראי (להלן: "הערכות מידרוג") או בכל חוות דעת הכלולה בחומרי מידרוג, עובדות או נתונים היסטוריים. חומרי מידרוג עשויים לכלול גם הערכות כמותיות של סיכונים אשראי, המבוססות על מודלים, וכן חוות דעת והערות בנוגע להערכות אלו.

דירוגי האשראי של מידרוג, הערכות מידרוג, חוות דעת של מידרוג וחומרי מידרוג אחרים, אינם מהווים יעוץ השקעות או יעוץ פיננסי, ואינם בגדר המלצה לרכוש נירות ערך כלשהם, למכור אותם או להחזיק בהם.

דירוגי האשראי של מידרוג, הערכות מידרוג, חוות הדעת של מידרוג וחומרי מידרוג אחרים, אינם בגדר חוות דעת לגבי ההתאמה של השקעה כלשהי לצרכיו של משקיע מסוים.

מידרוג מנפיקה דירוגי אשראי, הערכות וחוות דעת אחרות ומפרסמת או מספקת את חומרי מידרוג מתוך הנחה וציפייה כי כל משקיע ינקוט זהירות ראויה ויבצע הערכות משלו בדבר הכדאיות של רכישה, מכירה או המשך החזקה בכל נייר ערך. מידרוג ממליצה לכל משקיע פרטי להיוועץ ביעוץ מקצועי לגבי כדאיות ההשקעה, לגבי הדין החל, ולגבי כל עניין מקצועי אחר, בטרם יחליט החלטה כלשהי לגבי השקעות.

דירוגי מידרוג, הערכות מידרוג וכל חוות דעת או חומרי מידרוג אחרים, אינם מיועדים לשימוש על ידי משקיעים פרטיים. משקיעים פרטיים מזהירים בזאת שלא לבסס החלטות השקעה על חומרי מידרוג. משקיע פרטי שיבסס החלטות בענייני השקעות על חומרי מידרוג, ינהג בכך בצורה פזיזה וחסרת אחריות. מידרוג ממליצה לכל משקיע פרטי להיוועץ ביועץ פיננסי או ביועץ מקצועי אחר בטרם יקבל החלטה כלשהי לגבי השקעות.

כל המידע הכלול במסמך זה הוא מידע המוגן על פי דין, כולל, בין היתר, מכוח דיני זכויות יוצרים וקניין רוחני. אין להעתיק את כל המידע או חלק כשלה ממנו או לסרוק אותו, לשכתב אותו, להפיצו, להעבירו, לשכפל אותו, להציגו, לתרגמו או לשימוש נוסף למטרה כלשהי, בכל דרך שהיא, ללא אישורה של מידרוג בכתב ומראש.

לצורך חוות הדעת שמידרוג מפקה, מידרוג משתמשת בסולמות דירוג, בהתאם להגדרות המפורטות בכל סולם. הסימול שנבחר על מנת לשקף את דעתה של מידרוג לגבי סיכון האשראי, משקף אך ורק הערכה יחסית של אותו סיכון. הדירוגים של מידרוג אינם נערכים על פי סולם גלובלי - הינם חוות דעת לגבי כושר החזר האשראי של המנפיק או ההנפקה באופן יחסי לזה של מנפיקים או הנפקות אחרים בישראל.

דירוגי האשראי, ההערכות וחוות הדעת של מידרוג וחומרי מידרוג אינם מיועדים לשימוש כ"בנצ'מרק", במשמעותו של מונח זה בהקשר הרגולטורי, ואין להשתמש בהם בכל דרך אשר עלולה להוביל לכך שהם ייחשבו "בנצ'מרק".

מידרוג איננה מעניקה שום אחריות, מפורשת או משתמעת, ביחס לרמת הדיוק של כל דירוג, הערכה או חוות דעת אחרת או מידע שנמסרו או נוצרו על ידי מידרוג בכל דרך ואופן שהוא, או ביחס להיותם נכונים למועד מסוים, או ביחס לשלמותם, לסחירותם או להתאמתם למטרה כלשהי.

כל המידע הכלול בדירוגים של מידרוג, בהערכות של מידרוג, בחוות הדעת של מידרוג ובחומרי מידרוג (להלן: "המידע"), נמסר למידרוג על ידי מקורות מידע הנחשבים בעיניה אמינים ומדיקים. יחד עם זאת, והיות שתמיד תיתכן טעות אנוש או תקלה טכנית, וכן בשל גורמים אחרים, כל המידע הנכלל במסמך הזה מסופק כפי שהוא (as is) בלי שום אחריות משום סוג שהוא.

מידרוג איננה אחראית לנכונותו של המידע. מידרוג נוקטת אמצעים סבירים כדי שהמידע שהיא משתמשת בו לצורך הדירוג יהיה באיכות מספקת וכי יגיע ממקורות הנחשבים בעיניה אמינים, לרבות מידע שהתקבל מצדדים שלישיים בלתי תלויים, ככל שהדבר רלבנטי. יחד עם זאת, מידרוג איננה גוף המבצע ביקורת ולכן איננה יכולה לאמת או לתקף את המידע שהתקבל בכל מקרה ומקרה בסולם מהלך תהליך הדירוג או במהלך הכנת חומרי מידרוג.

התוכן של חומרי מידרוג אינו חלק מן המתודולוגיה של מידרוג, למעט אותם חלקים בתוכן אשר לגביהם מצוין במפורש כי הם מהווים חלק מן המתודולוגיה.

בכפוף לאמור בכל דין, מידרוג, הדירקטורים שלה, נושאי המשרה שלה, עובדיה, שלוחיה, נציגיה, כל גורם שהעניק למידרוג רישיון, וכן ספקיה (להלן: "אנשי מידרוג"), לא יישאו באחריות כלפי כל אדם או גוף בגין כל נזק או הפסד עקיף, מיוחד, תוצאתי או נלווה, אשר ינבע מן המידע שבמסמך זה או משימוש במידע כאמור או מאי יכולת להשתמש במידע כאמור, וזאת אף אם נאמר למידרוג או למי מאנשי מידרוג, כי נזק או הפסד כאמור עלולים להתרחש. מבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל, מידרוג לא תישא באחריות: (א) לאובדן רווחים בהווה או בעתיד; (ב) לאובדן או לנזק הנובעים ממכשיר פיננסי שלא עמד במוקד דירוג אשראי ספציפי של מידרוג.

בכפוף לאמור בכל דין, מידרוג ואנשי מידרוג לא יישאו באחריות כלפי כל אדם או גוף בגין כל נזק או הפסד ישירים הנובעים מן המידע הכלול במסמך זה, או משימוש בו או מאי היכולת להשתמש בו, כולל, בין היתר, בגין נזק או הפסד שנובעים מרשלנות מצדם (למעט מרמה, פעולה בודדו או כל פעולה אחרת שהדין אינו מתיר לפטור מאחריות בגינה), או מאירוע בלתי צפוי, בין אם אותו אירוע הוא בשליטתם של מידרוג או אנשי מידרוג, ובין אם לאו.

מידרוג אימצה מדיניות ונהלים לעניין עצמאות הדירוג ותהליכי הדירוג.

כל דירוג, הערכה או חוות דעת שהונפקו על ידי מידרוג עשויים להשתנות כתוצאה משינויים במידע שעליו התבססו ו/או כתוצאה מקבלת מידע חדש ו/או מכל סיבה אחרת. כשרלבנטי, עדכונים ו/או שינויים בדירוגים מופיעים באתר האינטרנט של מידרוג שכתובתו <https://www.midroog.co.il/>